

Verstoppertje spelen

Dit zijn de woorden van de briefrol
die de profeet Jeremia heeft verzonden vanuit Jeruzalem,-
naar het overblijfsel van de leiders in ballingschap,
naar de priesters, de profeten en allen van de gemeente
die Nebukadnezar als ballingen heeft weggevoerd
uit Jeruzalem naar Babel,
zo heeft gezegd de Ene, Israëls God,-
tot allen in ballingschap
die ik als ballingen heb weggevoerd uit Jeruzalem naar Babel:
bouw huizen en woon daarin,-
plant tuinen aan
en eet de vruchten daarvan;
zoek een partner
laat kinderen geboren worden,
zoek de vrede voor de stad
waarheen ik u verbannen heb
en bidt voor haar tot de Ene,-
want in haar vrede
zullen jullie vrede hebben!
Want zo heeft gezegd de Ene:
want pas nadat jullie zeventig jaar in Babel bewoond zullen hebben
zal ik jullie bezoeken,-
en mij aan mijn goede woord voor jullie houden
en jullie doen terugkeren
naar deze plaats;
want zelf weet ik het beste hoe ik over jullie denk:
gedachten van vrede en niet van kwaad:
jullie toekomst te geven en goede hoop;
roepen zullen jullie mij
en ik zal naar jullie horen;
zoeken zullen jullie mij en vinden,-
wanneer jullie naar mij vragen zullen met heel je hart;
ik zal mij door jullie laten vinden,
en jullie uit de kerker halen
en jullie thuis brengen naar hier
vanwaar ik jullie heb verbannen.

Deportatie van een groot deel van een bevolking is door de eeuwen heen voor overheersers een doeltreffend middel geweest om een heel volk te gronde te richten. In de zesde eeuw voor Christus worden alle religieuze, culturele en politieke sleutelfiguren uit de de geloofsgemeenschap Israël door de Babyloniërs ontvoerd naar Babel. Een ramp van ongekende omvang. Binnen de geloofsgemeenschap gaan er stemmen op die deze ramp zien als een straf van JHWH voor de ontrouw van het volk.

In onze tijd haasten wij ons om ons daarvan te distantiëren. Dit is een primitief godsbeeld. Daar kunnen wij niks mee want wij zijn verlichte mensen. In ieder geval wijst de gedachte aan straf op het vermogen tot zelfreflectie; het tegenovergestelde van zoeken naar een dader en zelf kiezen voor de rol van slachtoffer. Bij een bezetting is die houding het meest voor de hand liggend. Het getuigt van grote geestkracht om onder de brute hand van een bezetter de vrijheid te nemen eerst eens in het eigen hart te kijken om tot zelfonderzoek te komen.

Wie tegen zijn zin is "overgeplaatst", ondergaat vanzelfsprekend de nieuwe omgeving als vijandig. Je zou je harp aan de wilgen willen hangen.

Aan de stromen van Babylon, daar zaten wij
en als wij dan dachten aan thuis, dan huilden wij
en aan de wilgen die daar bloeien
hingen wij onze harpen.
Psalm 137

En dan bereikt jou een gerucht van JHWH, enkel stem:

Niks daarvan; je moet daar wortel gaan schieten; huizen bouwen, wonen, een partner zoeken, kinderen krijgen.

En dan het toppunt:

Bidt dit oord van onderdrukking en vervreemding vrede toe. De vrede van deze stad Babylon is ook jouw vrede. Neem de tijd. Ik zal jullie thuis brengen.

Ik jullie straffen? Hoor ik hier projectie van een schuldig geweten? Ik weet zelf wel hoe ik over jullie denk: in vrede. Ik ga jullie hoop geven en toekomst. Jullie hebben mij niet gezocht, maar ik ga jullie zoeken en dan gaan jullie mij ook zoeken en dan zullen jullie mij vinden. Wij stoppen met verstoppertje spelen en dan gaan we samen wonen; thuis.

Een verhaal van de rebbe (leraar)

Kinderen spelen na schooltijd verstoppertje op het schoolplein. Eén kind biedt zich gretig aan. Het wil zich graag verstoppen. Hij weet een geniale plaats. Daar zullen de andere kinderen een harde dobber aan hebben. Helemaal achter op het schoolplein staat een oud hok, waar nooit iemand naar om kijkt. Geen van de kinderen is daar ooit geweest. Binnen de afgesproken tijd heeft hij zijn schuilplaats ingenomen en de andere kinderen gaan zoeken. Hij hoort ze roepen: Zie jij hem? Wacht, volgens mij zit-ie achter die boom. Nee, toch niet... Ik weet het! roept iemand anders.

Eigenlijk geloof ik niets, en twijfel ik aan alles, zelfs aan U.
Maar soms, wanneer ik denk dat Gij waarachtig leeft,
dan denk ik, dat Gij Liefde zijt, en eenzaam,
en dat, in zelfde wanhoop, Gij mij zoekt,
zoals ik U.

Gerard Reve

Het kind wacht met spanning: zal hij gevonden worden? Hij wacht en wacht. Het wachten duurt lang. Er zijn nog kinderstemmen te horen. Maar wat doen ze nu? Het lijkt wel of ze met een ander spelletje zijn begonnen, zouden ze hem niet meer zoeken? Dat zal toch niet waar zijn? De stemmen van de andere kinderen sterven langzaam weg. Het wordt stil op het schoolplein. Doodstil. Het kind dat zich heeft verstoppt, komt voorzichtig te voorschijn. Het schoolplein is leeg. De kinderen die hem zouden zoeken, hebben het opgegeven. Zij zijn naar huis gegaan. Het kind is alleen. Hij staat midden op het schoolplein en barst in snikken uit. Dat kind is God.

Willemien Keuning